

Motion till riksdagen

1988/89:Sk819

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Skatteförvaltningen

I budgetpropositionen 1989/90 föreslår regeringen under denna rubrik anslagsökningar på 298 miljoner kr. Av detta härrör dock huvuddelen av medel för pris- och löneuppräknings-, engångskostnader för fastighetstaxeringen samt investeringar på ADB-området. Volymmässigt finns dock inga medel anvisade för nivå- eller ambitionshöjande åtgärder, utan dessa skall klaras genom omfördelningar.

Under tidigare och innevarande budgetår har skatteförvaltningen redan hämtat in betydande rationaliseringsvinster (ca 15 miljoner kr enbart under 1988/89). Dessa reduceringar har bl a klarats genom förenklingar av deklarationsförfarandet och det har ofta rört sig om åtgärder som har initierats inom förvaltningen.

Till detta kommer effekterna av kostnadsramen som under innevarande och kommande budgetår reducerar skatteväsendets löneramar med ca 1%, dvs runt 20 miljoner kr. I budgetpropositionen föreslår regeringen dessutom att ytterligare ca 10 miljoner kr skall sparas in under denna titel kommande budgetår. Totalt rör sig således förvaltningen med reducerande anslag uppemot 3 % avseende dess löneram gentemot tidigare budgetår.

Detta innebär att myndigheten måste iakttaga en stram förvaltning. Det finns alltid en risk att en sådan hushållning leder till reducerade ambitionsnivåer, minskade offensiva satsningar och sänkt servicenivå.

Detta särskilt som det är väl bekant att skattesystemet är komplicerat och att de juridiska/skattetekniska åtgärderna för att kringgå detsamma blir alltmer sofistikerade och utbredda. Så t ex har antalet sysselsatta inom näringsgrenarna bank-, försäkrings- och uppdragsverksamhet ökat med omkring 50 % under första halvan av 80-talet. Sannolikt arbetar också en betydande del av dessa personer med konsultuppdrag inom sfären skatteplanering.

Antalet deklaranter med inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet ökade dessutom med 68 % mellan 1982 och 1986. På sektorn för mervärdesskatt har antalet skattskyldiga ökat med 9 % och antalet mervärdesdeklARATIONER stigit med 23 % sedan 1981.

I detta sammanhang är det notabelt att förvaltningen under senare år har lyckats förbättra sin servicenivå och fått ett ökat förtroende bland allmänheten. Detta enligt de attitydundersökningar som genomförts för att undersöka allmänhetens förtroende för statsförvaltningen och övrig offentlig sektor.

Skatteförvaltningen står vidare i en mycket svår situation när det gäller att trygga sin personalförsörjning. Det är i dag lätt för en handläggare att efter genomgången utbildning hos förvaltningen, byta uppdragsgivare och

”motpart” och samtidigt justera upp sin lön. Enligt uppgifter från verket centralt rör det sig om ett påslag vid ”normalfallet” på ca 3 000 kr, men för vissa nyckelgrupper förekommer det att lönen fördubblas när man går över till den privata sektorn.

Detta har naturligtvis fått sina personalkonsekvenser, och särskilt allvarliga blir dessa i storstadsregionerna. Inom Stockholms län är också avgångarna mycket höga och vakanserna många. Bara föregående år slutade ca 170 kvalificerade handläggare. Av 135 aspiranter som anställdes 1985 fanns endast 52 % eller 71 personer kvar i tjänst oktober 1988. Det säger sig självt att det blir svårt att öka insatserna eller ens bibehålla ambitionsnivåerna med en sådan personalsituation.

Avgångarna utgör också ett ekonomiskt problem. RSV räknar med att rekryteringskostnaderna för en omgång på 10–25 aspiranter ligger på mellan 230 000 och 300 000 kr. Därtill kommer utbildningskostnader på ca 350 000 kr per aspirant. Om man sedan beaktar att ca 21 % av de nyanställda slutar efter 1–2 års anställning så kan envar förså att problemet är betydande.

I uppräknigen av lönekostnaderna har viss hänsyn tagits till att RSV:s centrala personal är mycket attraktiv på arbetsmarknaden. Verket centralt har därför fått en något högre löneuppräknigen än de regionala och lokala myndigheterna. Det kan dock diskuteras om inte en motsvarande höjning av lönekostnadsuppräknigen även för dessa myndigheter vore på sin plats.

Ovanstående problem har också tidigare aktualiserats av riksdagens skatteutskott som i betänkandet SkU 87/88:33 sid 10 bl a anförde följande ”Personalförsörjningen är ett betydande problem för skatteförvaltningen”.....”Utskottet anser att skatteförvaltningen måste ha ökade möjligheter såväl att behålla personal som att rekrytera kvalificerade personer från andra sektorer av samhället än statsförvaltningen.”

Verket har mot denna bakgrund äskat medel på 20 miljoner kr för särskilda rekryteringsresurser och totalt 7,8 miljoner kr för utbildningsinsatser, (grundutbildning 4,8, vidareutbildning 2,0 och chefsutveckling 1,0).

Från departementets sida anförts att personalförsörjningen bör klaras genom omfördelningar av medel motsvarande 48,9 miljoner kr. Medel som ställs till RSV:s disposition genom att huvudförslagets krav på reducering på 2 % förs till en central ”pott” för omfördelning enligt den s k NYMF-modellen. Vad gäller utbildningsinsatserna anvisar departementet 3 miljoner av äskade 7,8, d v s mindre än hälften.

Angående detta så kan sägas att omdisponeringar naturligtvis kan och bör göras, men det torde vara svårt att göra det i den omfattning som förutsätts i propositionen. För även om vissa län och lokala myndigheter relativt sett kan vara bättre försörjda än t ex Stockholm, så har inte heller andra områden någon luft i sin organisation.

Att det verkligen förhåller sig på detta sätt visas av de prestationsmätt som redovisas av RSV. I redovisningen (för 1987) framgår t ex att en handläggare granskade 13 rörelsedeklarationer per dag (mindre än 1 tim/st) eller 125 förenklade deklarerationer/dag (15/tim) eller 58 E-deklarerationer/dag (ca 8 st/tim). Det torde vara ostridigt att förvaltningen redan redovisar en hög produktivitet vad gäller antalet granskade deklarerationer per dag/tid.

Det borde således vara svårt att höja prestationsnivån ytterligare utan att åsidosätta varje skattskyldigs rätt till rättvis och likformig behandling.

Sammanfattningsvis har skatteförvaltningen redan genomfört betydande effektiviseringar och detta i en redan stram organisation. Samtidigt blir materialet av deklarationer, revisioner och momsutskott etc etc alltmer komplicerat i takt med stigande intresse för skatteplanering. Till detta kommer att förvaltningen står i en hård konkurrenssituation vad gäller att rekrytera och behålla personal.

Vi menar därför att RSV:s äskande om 20 miljoner kr för ett särskilt rekryteringsprogram är välmotiverat och att det ligger i linje med vad skatteutskottet tidigare anfört. Som ett led i detta arbete föreslår vi att riksdagen anvisar ytterligare 10 miljoner kr för denna satsning, och att projektet därefter utvärderas.

Vi menar vidare att förstärkta utbildningsinsatser i enlighet med RSV:s yrkande är välmotiverade för att möta de ökade krav de skattskyldiga har rätt att ställa på kompetens och likformig behandling, samt för att stimulera personalen att stanna i förvaltningens tjänst. Vi menar således att riksdagen bör anvisa ytterligare 5 miljoner kr till detta ändamål.

Slutligen menar vi att löneramarna för skatteförvaltningen bör utökas med 20 miljoner kr, för att i viss mån möjliggöra löne- och personalpolitiska satsningar inom särskilda bristområden i den befintliga organisationen.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen med ändring i prop. 1988/89:100, Bil 9 B Skatteförvaltningen och exekutionsväsendet,

a. anvisar 10 000 000 kr. utöver regeringens förslag avseende program för särskilda rekryteringsåtgärder inom hela skatteförvaltningen inklusive RSV enligt vad som anförs i motionen,

b. anvisar 5 000 000 kr. utöver regeringens förslag avseende grund- och vidareutbildning samt chefsutveckling inom skatteförvaltningen i enlighet med vad som anförs i motionen,

c. anvisar 20 000 000 kr. utöver regeringens förslag avseende löne- och personalpolitiska satsningar vid lokal skatteförvaltning.

2. att riksdagen med ändring i prop. 1988/89:100 beslutar fastställa anslaget under Bil 9 B 1 Riksskatteverket till 715 693 000 kr. och B 2 Regional och lokal skatteförvaltning till 2 317 556 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Lars Bäckström (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)

